I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2021/1767,

6. oktoober 2021,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([1])

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Liit ja selle liikmesriigid on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni ([3]) (edaspidi „Århusi konventsioon“) osalised ning igaühel neist on selle konventsiooni alusel nii eraldiseisvad kui ka ühised ülesanded ja kohustused.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1367/2006 ([4]) võeti vastu eesmärgiga aidata täita Århusi konventsioonist tulenevaid kohustusi sellega, et kehtestatakse õigusnormid, mille alusel kohaldada konventsiooni liidu institutsioonide ja organite suhtes.

(3) Oma 11. detsembri 2019. aasta teatises Euroopa rohelise kokkuleppe kohta võttis komisjon kohustuse kaaluda määruse (EÜ) nr 1367/2006 läbivaatamist, et parandada kodanike ja keskkonnavaldkonnas tegutsevate valitsusväliste organisatsioonide, kellel on keskkonnamõjuga haldusaktide keskkonnaõigusele vastavuse suhtes konkreetseid kahtlusi, juurdepääsu liidu tasandi vaide- ja kohtumenetlusele. Samuti kohustus komisjon võtma meetmeid, millega parandada kodanike ja valitsusväliste organisatsioonide kohtute poole pöördumise võimalusi kõigis liikmesriikides. Sel eesmärgil avaldas komisjon 14. oktoobril 2020 teatise keskkonnaasjades kohtu poole

([1]) ELT C 123, 9.4.2021, lk 66.

([2]) Euroopa Parlamendi 5. oktoobri 2021. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 6. oktoobri 2021. aasta otsus.

([3]) Nõukogu 17. veebruari 2005. aasta otsus 2005/370/EÜ keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 124, 17.5.2005, lk 1).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes (ELT L 264, 25.9.2006, lk 13).

pöördumise võimaluste parandamise kohta ELis ja selle liikmesriikides, milles ta kinnitab: „Võimalus pöörduda keskkonnaasjades kohtu poole Euroopa Liidu Kohtu ja liikmesriikide kohtute kui liidu kohtute kaudu on oluline tugimeede, mis aitab kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe kohasele üleminekule, ja see tugevdab kodanikuühiskonna rolli demokraatliku korra järelevalvajana“.

(4) Ilma et see piiraks Euroopa Liidu Kohtu õigust kulusid poolte vahel jagada, ei tohi määruse (EÜ) nr 1367/2006 kohased kohtumenetlused olla vastavalt Århusi konventsiooni artikli 9 lõikele 4 takistavalt kallid. Seetõttu püüavad liidu institutsioonid ja organid sellistes menetlustes tekitada ja sisse nõuda üksnes mõistlikke kulusid.

(5) Võttes arvesse Århusi konventsiooni artikli 9 lõigete 3 ja 4 sätteid ning Århusi konventsiooni vastavuskomitee järeldusi ja nõuandeid asjas ACCC/C/2008/32, tuleks liidu õigus viia vastavusse Århusi konventsiooni sätetega, mis käsitlevad keskkonnaasjades kohtu poole pöördumist, viisil, mis tagaks kooskõla liidu õiguse aluspõhimõtete ning kohtuliku kontrolli süsteemiga.

(6) Nõukogu otsusega (EL) 2018/881 ([5]) paluti esitada uuring liidu võimaluste kohta käsitleda Århusi konventsiooni vastavuskomitee järeldusi asjas ACCC/C/2008/32 ning, kui see on asjakohane, esitada selle alusel ettepanek määruse (EÜ) nr 1367/2006 muutmiseks. Lisaks on määruse (EÜ) nr 1367/2006 muutmist taotlenud Euroopa Parlament oma 15. novembri 2017. aasta resolutsioonis loodust, rahvast ja majandust käsitleva tegevuskava kohta, ([6]) 16. novembri 2017. aasta resolutsioonis ELi keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise kohta ([7]) ning 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioonis Euroopa rohelise kokkuleppe kohta ([8]).

(7) Århusi konventsiooni artikli 9 lõikes 3 on sätestatud, et konventsiooniosaline tagab oma riigi õiguses, et igal üldsuse liikmel, kes vastab riigisiseses õiguses sätestatud kriteeriumidele, on juurdepääs kohtulikule või mõnele muule läbivaatamismenetlusele, et vaidlustada sellise otsuse, toimingu või tegevusetuse materiaal- ja menetlusõiguslikku õiguspärasust, mis on vastuolus riigisiseste keskkonnaõiguse normidega. Määruses (EÜ) nr 1367/2006 ette nähtud haldusõigusliku läbivaatamise menetlus täiendab liidu üldist kohtuliku kontrolli süsteemi, mis võimaldab üldsuse liikmetel nõuda haldusaktide läbivaatamist Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 263 neljanda lõigu kohaselt otse liidu tasandi kohtus vaidlustamise kaudu ja ELi toimimise lepingu artikli 267 kohaselt liikmesriikide kohtute kaudu. Liikmesriikide kohtute õigus ja kohustus taotleda Euroopa Liidu Kohtult ELi toimimise lepingu artikli 267 alusel eelotsust on selle süsteemi olulised elemendid. ELi toimimise lepingu artikli 267 kohaldamisel, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus, on liikmesriikide kohtud ELi õiguse üldkohtutena liidu kohtuliku kaitse süsteemi lahutamatu osa ([9]).

(8) Määruse (EÜ) nr 1367/2006 kohase vaidemenetluse piirdumine halduse üksikaktidega on olnud peamine põhjus valitsusväliste keskkonnaorganisatsioonide esitatud vaiete lubatavuse välistamiseks nimetatud määruse artikli 10 alusel, sealhulgas laiema kohaldamisalaga haldusaktide puhul. Seepärast on vaja nimetatud määrusega ette nähtud vaidemenetluse kohaldamisala laiendada, et see hõlmaks ka muid kui seadusandlikke akte, mis on üldkohaldatavad.

([5]) Nõukogu 18. juuni 2018. aasta otsus (EL) 2018/881, millega palutakse komisjonil esitada uuring liidu võimaluste kohta käsitleda Århusi konventsiooni vastavuskomitee järeldusi asjas ACCC/C/2008/32 ning kui see on uuringu tulemuste põhjal asjakohane, esitada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek määruse (EÜ) nr 1367/2006 muutmiseks (ELT L 155, 19.6.2018, lk 6).

([6]) ELT C 356, 4.10.2018, lk 38.

([7]) ELT C 356, 4.10.2018, lk 84.

([8]) ELT C 270, 7.7.2021, lk 2.

([9]) Euroopa Kohtu 8. märtsi 2011. aasta arvamus ühtse patendivaidluste lahendamise süsteemi loomise kohta, 1/09, ECLI:EU:C:2011:123, punkt 80.

(9) Määruse (EÜ) nr 1367/2006 kohaldamisala hõlmab keskkonnaõiguse alusel vastu võetud õigusakte. Århusi konventsiooni artikli 9 lõige 3 hõlmab aga sellise tegevuse või tegevusetuse vaidlustamist, mis on keskkonnaõigusega vastuolus. Seepärast on vaja täpsustada, et kontrollimaks, kas haldusakt on keskkonnaõigusega vastuolus, tuleks algatada vaidemenetlus.

(10) Kui hinnatakse, kas haldusakt sisaldab sätteid, mis võiksid oma mõju tõttu olla keskkonnaõigusega vastuolus, tuleb analüüsida, kas need sätted võiksid takistada ELi toimimise lepingu artikli 191 kohaste liidu keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamist. Sellisel juhul peaks vaidemenetlus hõlmama ka muu poliitika kui liidu keskkonnapoliitika rakendamiseks vastu võetud õigusakte.

(11) Võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 263, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus, loetakse, et õigusaktil on väline mõju ja seega võib selle kohta esitada vaide, kui selle eesmärk on tekitada kolmandatele isikutele õiguslikke tagajärgi. Ettevalmistavaid akte, soovitusi, arvamusi ja muid mittesiduvaid akte, millega kolmandatele isikutele õiguslikke tagajärgi ei tekitata ja mida ei saa seetõttu vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale käsitada välist mõju omavana, ei tohiks seega käsitada haldusaktina määruse (EÜ) nr 1367/2006 tähenduses ([10]).

(12) Et tagada õiguslik järjepidevus, loetakse, et õigusaktil on Euroopa Liidu Kohtu tõlgenduse ([11]) kohaselt vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 263 õiguslikud tagajärjed ja seega võib selle kohta esitada vaide. Õigusakti käsitamine õiguslikke tagajärgi omavana tähendab, et selle kohta võib vaide esitada õigusakti vormist olenemata, sest õigusakti olemust käsitatakse, pidades silmas selle mõju, eesmärki ja sisu ([12]).

(13) Et anda nõuetekohase vaidemenetluse korraldamiseks piisavalt palju aega, tuleb määruses (EÜ) nr 1367/2006 vaide esitamiseks ning liidu institutsioonidele ja organitele vaidele vastamiseks sätestatud tähtaegu pikendada.

(14) Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga ([13]) peavad keskkonnavaldkonnas tegutsevad valitsusvälised organisatsioonid ja muud üldsuse liikmed, kes soovivad haldusakti kohta esitada vaide, esitama vaidemenetluse aluseks olevad piisavalt olulise tähendusega faktilised asjaolud või õiguslikud argumendid, et tekiks põhjendatud kahtlus.

(15) Määruse (EÜ) nr 1367/2006 kohaste vaidemenetluste kohaldamisala peaks hõlmama vaidlustatud õigusakti õiguspärasust nii materiaal- kui menetlusõiguse seisukohast. Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga ei tohi ELi toimimise lepingu artikli 263 neljanda lõigu ja määruse (EÜ) nr 1367/2006 artikli 12 kohaselt algatatav menetlus põhineda alustel ega tõenditel, mida vaides ei ole esitatud, sest vastasel korral kaotaks määruse (EÜ) nr 1367/2006 artikli 10 lõikes 1 sisalduva nõude otstarve oma kasuliku mõju ja muudaks vaidega algatatud menetluse eset ([14]).

(16) Liikmesriikide ametiasutuste vastu võetud õigusaktid, sealhulgas liikmesriigi tasandil vastu võetud riigisisesed rakendusmeetmed, mida nõutakse liidu õiguse alusel vastu võetud muu kui seadusandliku aktiga, ei kuulu kooskõlas aluslepingute ja liikmesriikide kohtute autonoomia põhimõttega määruse (EÜ) nr 1367/2006 kohaldamisalasse.

([10]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 3. oktoober 2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt *vs.* Euroopa Parlament ja nõukogu, C-583/11 P, ECLI:EU:C:2013:625, punkt 56.

([11]) Vt otsust kohtuasjas C-583/11 P, punkt 56.

([12]) Kohtuotsused, Euroopa Kohus, 10. detsember 1957, Usines à tubes de la Sarre *vs.* Ülemamet, 1/57 ja 14/57, ECLI:EU:C:1957:13, punkt 114; 31. märts 1971, komisjon *vs.* nõukogu, 22/70, ECLI:EU:C:1971:32, punkt 42; 16. juuni 1993, Prantsusmaa *vs.* komisjon, C-325/91, ECLI:EU:C:1993:245, punkt 9; 20. märts 1997, Prantsusmaa *vs.* komisjon, C-57/95, ECLI:EU:C:1997:164, punkt 22; ning 13. oktoober 2011, Deutsche Post ja Saksamaa *vs.* komisjon, C-463/10 P ja C-475/10 P, ECLI:EU:C:2011:656, punkt 36.

([13]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. september 2019, TestBioTech *vs.* komisjon, C-82/17 P, ECLI:EU:C:2019:719, punkt 69.

([14]) Vt otsust kohtuasjas C-82/17 P, punkt 39.

(17) Keskkonnavaldkonnas tegutsevatel valitsusvälistel organisatsioonidel ja muudel üldsuse liikmetel peaks olema õigus esitada vaie vastavalt tingimustele, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 1367/2006, mida on muudetud käesoleva määrusega, et vaadataks uuesti läbi liidu institutsioonide ja organite haldusakt või halduslik tegevusetus.

(18) Oma õiguste kahjustamise tõendamisel peaksid üldsuse liikmed tõendama, et nende õigusi on rikutud. See võib hõlmata õiguste kasutamisele seatud põhjendamatut piirangut või takistust.

(19) Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 263 neljandale lõigule, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus, ei nõuta üldsuse liikmetelt, et nad tõendaksid, et asi puudutab neid otseselt ja isiklikult ([15]). Vältimaks aga seda, et igal üldsuse liikmel on vaide esitamiseks tingimusteta õigus (*actio popularis*), mis ei ole Århusi konventsiooni kohaselt nõutav, peaks üldsuse liige põhistama asjaolu, et erinevalt laiemast üldsusest puudutab asi teda otseselt, näiteks võib selleks kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga ([16]) olla otsene oht üldsuse liikme enda tervisele ja ohutuse tagamisele või liidu õigusaktide kohaselt üldsuse liikmele kuuluva õiguse kahjustamine, mis tuleneb keskkonnaõiguse väidetavast rikkumisest.

(20) Piisava avaliku huvi põhistamiseks peaksid üldsuse liikmed üheskoos põhistama, et on olemas avalik huvi säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti, kaitsta inimeste tervist, kasutada loodusvarasid kaalutletud ja mõistlikul viisil või võidelda kliimamuutuste vastu ning et nende vaiet toetab kogu liidus piisav arv füüsilisi või juriidilisi isikuid, milleks üldsuse liikmed peavad kas füüsiliselt või digitaalselt nende allkirju koguma.

(21) Et vaidemenetlus oleks tulemuslik ja eelkõige selleks, et vaided vastaksid määruses (EÜ) nr 1367/2006 sätestatud kriteeriumidele, kui see on asjakohane, ning neis esitataks piisavalt olulise tähendusega faktilised asjaolud või õiguslikud argumendid, mis tekitaksid põhjendatud kahtluse liidu institutsiooni või organi antud hinnangu osas, ([17]) peaks üldsust esindama kas keskkonnavaldkonnas tegutsev valitsusväline organisatsioon, mis vastab käesoleva määrusega muudetud määruses (EÜ) nr 1367/2006 sätestatud kriteeriumidele, või jurist, kellel on õigus liikmesriigi kohtus olla volitatud esindaja.

(22) Kui liidu institutsioon või organ saab sama haldusakti või halduslikku tegevusetuse kohta mitu vaiet, mille ta liidab kokku, et neid hinnataks ühes ja samas menetluses, peaks liidu institutsioon või organ oma vastuses käsitlema iga vaiet eraldi. Eelkõige juhul, kui vaie ei ole lubatud menetluslikel põhjustel või kui see jäetakse läbi vaatamata sisuliselt, ei tohiks see piirata teiste samas menetluses hinnatavate vaiete läbivaatamist.

(23) Kohtuasjade tõhusa menetlemise tagamiseks peaksid liidu institutsioonid ja organid püüdma kohaldada määruse (EÜ) nr 1367/2006 artiklis 11 sätestatud kriteeriume järjepidevalt.

(24) Läbipaistvuse ja kohtuasjade tõhusa menetlemise huvides peaks liidu institutsioonidel ja organitel olema lubatud võtta vaiete vastuvõtmiseks kasutusele veebipõhised süsteemid.

(25) Kuna käesoleva määruse eesmärki kehtestada üksikasjalikud õigusnormid Århusi konventsiooni sätete kohaldamiseks liidu institutsioonide ja organite suhtes, ei ole võimalik piisavalt saavutada liikmesriikide tasandil, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu saavutada üksnes liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

([15]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. juuli 1963, Plaumann *vs.* komisjon, kohtuasi 25/62, ECLI:EU:C:1963:17.

([16]) Kohtuotsused, Euroopa Kohus, 25. juuli 2008, Janecek, C-237/07, ECLI:EU:C:2008:447; 1. juuni 2017, *Folk*, C-529/15, ECLI:EU:C:2017:419, ja 3. oktoober 2019, Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland jt, C-197/18, ECLI:EU:C:2019:824.

([17]) Kohtuotsus, C-82/17 P, punkt 69.

(26) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) tunnustatud põhimõtteid, eriti vajadust integreerida kõrgetasemeline keskkonnakaitse liidu poliitikasse (artikkel 37), õigust heale haldusele (artikkel 41) ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele (artikkel 47). Käesoleva määrusega tõhustatakse vaidemenetluse ja kohtuliku kontrolli liidu süsteemi ning selle tulemusena tugevdatakse harta artiklite 37, 41 ja 47 kohaldamist, toetades omakorda ELi lepingu artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõtet.

(27) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1367/2006 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1367/2006 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 lõike 1 punktid g ja h asendatakse järgmisega:

„g) „haldusakt“ – liidu institutsiooni või organi vastu võetud muu kui seadusandlik akt, millel on õiguslik ja väline mõju ning mis sisaldab sätteid, mis võivad olla vastuolus keskkonnaõigusega artikli 2 lõike 1 punkti f tähenduses;

h) „halduslik tegevusetus“ – liidu institutsiooni või organi poolt õigusliku ja välise mõjuga muu kui seadusandliku akti vastu võtmata jätmine, mis võib olla vastuolus keskkonnaõigusega artikli 2 lõike 1 punkti f tähenduses;“.

2) Artiklit 10 muudetakse järgmiselt:

a) lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Valitsusvälisel organisatsioonil või muudel üldsuse liikmetel, kes vastavad artikli 11 kriteeriumidele, on õigus esitada vaie liidu institutsioonile või organile, kes on haldusakti vastu võtnud või kes oleks pidanud haldusakti vastu võtma, kuid pole väidetava halduslik tegevusetuse tõttu seda teinud, tuginedes sellele, et haldusakt või halduslik tegevusetus on vastuolus keskkonnaõigusega artikli 2 lõike 1 punkti f tähenduses.

Selline vaie tuleb esitada kirjalikult kaheksa nädala jooksul alates haldusakti vastuvõtmisest, sellest teatamisest või selle avaldamisest, olenevalt sellest, milline kuupäev on hilisem, või väidetava halduslik tegevusetuse korral kaheksa nädala jooksul alates sellest kuupäevast, millal haldusakt osutus vajalikuks. Vaides esitatakse selle alus.

2. Lõikes 1 osutatud liidu institutsioon või organ arutab iga sellist vaiet, välja arvatud juhul, kui vaie on ilmselgelt põhjendamatu või selgelt alusetu. Kui liidu institutsioon või organ saab sama haldusakti või halduslik tegevusetuse kohta mitu vaiet, võib institutsioon või organ vaided liita ja vaadata need läbi ühes menetluses. Liidu institutsioon või organ esitab oma põhjendused kirjalikus vastuses niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 16 nädala jooksul pärast lõike 1 teises lõigus osutatud kaheksanädalase tähtaja möödumist.“;

b) lõike 3 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Liidu institutsioon või organ tegutseb igal juhul 22 nädala jooksul pärast lõike 1 teises lõigus osutatud kaheksanädalase tähtaja möödumist.“

3) Artiklit 11 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige:

„1a. Vaide võivad esitada ka muud üldsuse liikmed, kui järgmised tingimused on täidetud:

a) üldsuse liikmed tõendavad, et nende õigusi on keskkonnaõiguse väidetava rikkumise tõttu kahjustatud ja erinevalt laiemast üldsusest mõjutab õiguste kahjustamine neid otseselt või

b) nad tõendavad, et on olemas piisav avalik huvi ja vaiet toetab vähemalt 4 000 üldsuse liiget, kes elavad või asuvad vähemalt viies liikmesriigis, millest igaühest on vähemalt 250 üldsuse liiget.

Esimeses lõigus osutatud juhtudel esindab üldsuse liikmeid valitsusväline organisatsioon, mis vastab lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele, või jurist, kellel on õigus liikmesriigi kohtus olla volitatud esindaja. Valitsusväline organisatsioon või jurist teeb asjaomase liidu institutsiooni või asutusega koostööd, et teha kindlaks, kas esimese lõigu punktis b osutatud kvantitatiivsed tingimused on asjakohasel juhul täidetud, ning esitab selle kohta täiendavad tõendid.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Komisjon võtab vastu vajalikud sätted, et tagada lõikes 1 ja lõike 1a teises lõigus nimetatud kriteeriumide ja tingimuste läbipaistev ja järjepidev kohaldamine.“

4) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 11a*

Vaiete ja lõplike otsuste avaldamine ning veebipõhised süsteemid vaiete vastuvõtmiseks

1. Liidu institutsioonid ja organid avaldavad kõik vaided niipea kui võimalik pärast nende kättesaamist ning kõik nende vaiete kohta tehtud lõplikud otsused niipea kui võimalik pärast nende vastuvõtmist.

2. Liidu institutsioonid ja organid võivad luua vaiete vastuvõtmiseks veebipõhised süsteemid ning nõuda, et kõik vaided esitataks nende veebipõhiste süsteemide kaudu.“

5) Artikli 12 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Kui liidu institutsioon või organ ei tegutse kooskõlas artikli 10 lõikega 2 või 3, võivad valitsusväline organisatsioon või muud üldsuse liikmed, kes artikli 10 kohase vaide esitasid, algatada kooskõlas asutamislepingu asjakohaste sätetega menetluse Euroopa Kohtus.“

6) Kogu määruse tekstis asendatakse viited Euroopa Ühenduse asutamislepingu sätetele viidetega ELi toimimise lepingu vastavatele sätetele ning tehakse vajalikud grammatilised muudatused.

7) Kogu määruse tekstis, sealhulgas pealkirjas, asendatakse sõna „ühendus“ sõnaga „liit“ ning tehakse vajalikud grammatilised muudatused.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikli 1 punkti 3 alapunkti a kohaldatakse alates 29. aprillist 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 6. oktoober 2021

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
D. M. SASSOLI	A. LOGAR